

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Географічний факультет

Кафедра географії України та регіоналістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан географічного факультету

_____ **Мирослав ЗАЯЧУК**

“ 29 ” серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ГОСПОДАРСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ
КАРПАТО-ПОДІЛЬСЬКОГО РЕГІОНУ

вибіркова

Освітньо-професійна програма Регіональний розвиток і просторове планування

Спеціальність С6 Географія та регіональні студії

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Факультет географічний

Мова навчання українська

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Господарський потенціал Карпато-Подільського регіону» **складена відповідно до** освітньо-професійної програми Регіональний розвиток і просторове планування, спеціальність С6 Географія та регіональні студії.

Розробник:

Джаман Василь Олексійович – професор кафедри географії України та регіоналістики, доктор географічних наук, професор.

Викладач, що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:

Джаман Василь Олексійович – професор кафедри географії України та регіоналістики, доктор географічних наук, професор.

Затверджено на засіданні кафедри географії України та регіоналістики
Протокол № 12/1 від «28» серпня 2025 року

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Іван КОСТАЩУК

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Голова навчально-методичної ради _____

(підпис)

Наталя АНДРУСЯК

Мета навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни є глибоке і всебічне суспільно-географічне вивчення території Карпато-Подільського регіону України, сформувані цілісне світобачення про свій край, потенціал його розвитку, з'ясувати місце регіону в загальнодержавному та світовому суспільстві.

Результати навчання.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність до використання законів, теорій, концепцій і парадигм сучасної географії, історії розвитку географічних досліджень та ідей для дослідження природно- і суспільнотериторіальних систем на різних рівнях просторової організації.

СК 2. Здатність до наукового аналізу сучасних проблем та особливостей взаємодії природи й суспільства із застосуванням принципів раціонального використання територіальних ресурсів, основ законодавства у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку і планування територій для розроблення пропозицій з оптимізації природокористування та забезпечення сталого розвитку регіонів.

СК 4. Здатність розробляти та сприяти впровадженню регіональних програм сталого розвитку територій, здійснювати геопланування територій різного ієрархічного рівня.

СК 10. Здатність застосовувати уміння роботи з картографічними та статистичними базами даних, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації та її графічної візуалізації у регіональних географічних дослідженнях;

СК 11. Здатність використовувати теоретичні знання і практичні навички системного аналізу, географічного моделювання та прогнозування трансформації територіальної організації та регіонального розвитку.

Програмні результати навчання:

ПР01. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації.

ПР02. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати уміння працювати в команді.

ПР05. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науковоприкладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень.

ПР11. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоecологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму.

ПР12. Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень.

ПР14. Застосовувати уміння роботи з картографічними та статистичними базами даних, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації та її графічної візуалізації у регіональних географічних дослідженнях.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	5	150	2	24	16	-	-	110	-	іспит
Заочна												

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
	Змістовий модуль 1. Територія. Політико-географічні риси Карпато-Подільського регіону. Природно-ресурсний потенціал. Населення і системи розселення.												
Тема 1. Вступ. Географічне положення. Політико-географічні риси Карпато-Подільського регіону України.	12	2					10						
Тема 2. Природно-ресурсний потенціал Карпато-Подільського регіону.	23	4	4				15						
Тема 3. Демографічний потенціал і	21	4	2				15						

етногеографія Карпато- Подільського регіону. Працересурсний потенціал і проблеми зайнятості трудоу ресурсів.													
Тема 4. Історія розвитку господарства Карпато- Подільського регіону.	14	2	2			10							
Разом за ЗМ1	70	12	8			50							
	Змістовий модуль 2. Економічна географія Карпато-Подільського регіону. Соціальна географія Карпато-Подільського регіону. Соціально-економічне районування. Зовнішні зв'язки.												
Тема 5. Сучасні проблеми розвитку господарства. Причини економічної кризи. Секторальна структура економіки на сучасному етапі розвитку.	12	2				10							
Тема 6. Первинний сектор економіки. Сільське господарство. Рибне господарство. Мисливство. Лісове господарство. Видобувна промисловість.	14	2	2			10							
Тема 7. Вторинний сектор економіки. Електроенергетика. Металургійне виробництво. Машинобудування. Хімічне виробництво. Деревообробка. Промисловість будівельних матеріалів. Легка і харчова	14	2	2			10							

промисловість.												
Тема 8. Третинний сектор економіки. Соціальна географія Карпато-Подільського регіону.	14	2	2			10						
Тема 9. Територіальна організація господарства і соціально-економічне районування. Характеристика соціально-економічних районів і мікрорайонів Карпато-Подільського регіону.	15	2	1			12						
Тема 10. Міжнародні економічні зв'язки Карпато-Подільського регіону. Проблеми і перспективи розвитку КПП.	11	2	1			8						
Разом за ЗМ 2	80	12	8			60						
Усього годин	150	24	16			110						

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
1	<i>Вступ. Географічне положення. Політико-географічні риси Карпато-Подільського регіону України.</i> Вступ. Склад КПП, його спеціалізація. Географічне положення КПП і його місце на карті Європи. Кордони і формування території КПП. Основні етапи формування і становлення сучасного адміністративно-територіального поділу КПП. Місце КПП в політико-географічній регіоналізації України. Геополітичні доктрини КПП як складової частини України.
2	<i>Природно-ресурсний потенціал Карпато-Подільського регіону.</i> Поняття «природні ресурси» і «природно-ресурсний потенціал» території. Методика економічної оцінки основних видів природних ресурсів. Характеристика компонентної структури ПРП КПП, її територіальні відміни. Мінерально-сировинні ресурси КПП. Земельні ресурси КПП. Водні ресурси КПП. Лісові ресурси КПП. Фауністичні ресурси КПП. Рекреаційні ресурси КПП. Територіальні відміни забезпеченості потенціалом природних ресурсів.

3	Демографічний потенціал і етногеографія Карпато-Подільського регіону. Працересурсний потенціал і проблеми зайнятості трудових ресурсів. Демографічна ситуація. Розселення населення. Трудові ресурси, працересурсний потенціал, проблеми зайнятості трудових ресурсів. Етногеографія. Релігійний склад населення.
4	Історія розвитку господарства Карпато-Подільського регіону. Початок освоєння та заселення території регіону. Регіон у складі Київської Русі. Розвиток господарства і міст у 14 – 18 ст. Розвиток регіону у 19 – на початку 20 ст. Розвиток господарства у міжвоєнний період. Розвиток господарства після II світової війни.
5	Сучасні проблеми розвитку господарства. Причини економічної кризи. Секторальна структура економіки на сучасному етапі розвитку. Проблеми розвитку господарства. Причини економічної кризи. Секторальна структура економіки на сучасному етапі розвитку.
6	Первинний сектор економіки. Сільське господарство. Рибне господарство. Мисливство. Лісове господарство. Видобувна промисловість.
7	Вторинний сектор економіки. Електроенергетика. Металургійне виробництво. Машинобудування. Хімічне виробництво. Деревообробка. Промисловість будівельних матеріалів. Легка і харчова промисловість.
8	Третинний сектор економіки. Соціальна географія Карпато-Подільського регіону. Соціальна сфера. Розвиток транспорту і шляхів сполучення.
9	Територіальна організація господарства і соціально-економічне районування. Територіальна структура господарства. Характеристика соціально-економічних районів і мікрорайонів Карпато-Подільського регіону.
10	Міжнародні економічні зв'язки Карпато-Подільського регіону. Проблеми і перспективи розвитку КПП. Зовнішні економічні зв'язки Карпато-Подільського регіону. Проблеми і перспективи розвитку КПП.

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми (питання / завдання)
1	<p>Природно-ресурсний потенціал території – основа розвитку господарства Карпато-Подільського регіону України.</p> <p>1. Способом колової картодіаграми відобразити величину сумарного ПРП у розрізі 7 областей КПП.</p> <p>2. Секторами (сегментами) подати частку (у %) кожного з 6 видів природних ресурсів у структурі сумарного ПРП областей: мінеральних ресурсів, земельних, водних, лісових, фауністичних, природних рекреаційних.</p> <p>3. Кожний із видів природних ресурсів відобразити кольором (мінеральні ресурси – червоним, земельні – чорним або сірим, водні – голубим, лісові – зеленим, фауністичні – фіолетовим, рекреаційні – жовтим).</p> <p>4. Способом картограми відобразити рівень забезпеченості населення областей природно-ресурсним потенціалом.</p> <p>5. За допомогою формули К. Спірмена визначити коефіцієнт рангової кореляції між величиною ПРП і кількістю населення (наявного) у розрізі областей КПП.</p>

	<p>6. Дослідити географічні особливості поширення та рівень забезпеченості мінеральними ресурсами в областях КПП:</p> <p>а) способом колової картодіаграми відобразити величину потенціалу мінеральних ресурсів у розрізі 7 областей КПП,</p> <p>б) способом картограми відобразити рівень забезпеченості населення областей мінеральними ресурсним,</p> <p>в) у колівій діаграмі цифрою вказати рейтинг мінеральних ресурсів у структурі сумарного ПРП області.</p> <p>7. Дослідити географічні особливості поширення та рівень забезпеченості земельними ресурсами в областях КПП:</p> <p>а) способом колової картодіаграми відобразити величину потенціалу земельних ресурсів у розрізі 7 областей КПП,</p> <p>б) способом картограми відобразити рівень забезпеченості населення областей земельними ресурсним,</p> <p>в) у колівій діаграмі цифрою вказати рейтинг земельних ресурсів у структурі сумарного ПРП області.</p> <p>8. Дослідити географічні особливості поширення та рівень забезпеченості водними ресурсами в областях КПП:</p> <p>а) способом колової картодіаграми відобразити величину потенціалу водних ресурсів у розрізі 7 областей КПП,</p> <p>б) способом картограми відобразити рівень забезпеченості населення областей водними ресурсним,</p> <p>в) у колівій діаграмі цифрою вказати рейтинг водних ресурсів у структурі сумарного ПРП області.</p> <p>9. Дослідити географічні особливості поширення та рівень забезпеченості лісовими ресурсами в областях КПП:</p> <p>а) способом колової картодіаграми відобразити величину потенціалу лісових ресурсів у розрізі 7 областей КПП,</p> <p>б) способом картограми відобразити рівень забезпеченості населення областей лісовими ресурсним,</p> <p>в) у колівій діаграмі цифрою вказати рейтинг лісових ресурсів у структурі сумарного ПРП області.</p> <p>10. Дослідити географічні особливості поширення та рівень забезпеченості природними рекреаційними ресурсами в областях КПП:</p> <p>а) способом колової картодіаграми відобразити величину потенціалу природних рекреаційних ресурсів у розрізі 7 областей КПП,</p> <p>б) способом картограми відобразити рівень забезпеченості населення областей природними рекреаційними ресурсним,</p> <p>в) у колівій діаграмі цифрою вказати рейтинг природних рекреаційних ресурсів у структурі сумарного ПРП області.</p> <p>11. Дослідити географічні особливості поширення та рівень забезпеченості фауністичними ресурсами в областях КПП:</p> <p>а) способом колової картодіаграми відобразити величину потенціалу фауністичних ресурсів у розрізі 7 областей КПП,</p> <p>б) способом картограми відобразити рівень забезпеченості населення областей фауністичними ресурсним,</p> <p>в) у колівій діаграмі цифрою вказати рейтинг фауністичних ресурсів у структурі сумарного ПРП області.</p>
2	<p><i>Населення, система розселення, етногеографія Карпато-Подільського регіону.</i></p> <p>1. Спираючись на дані таблиці, побудуйте графік динаміки чисельності населення КПП у ХХ та ХХІ ст. Поясніть причини скорочення кількості жителів регіону за 1913 – 1920 рр., 1939 – 1950 та 1993 – 2021 рр.</p> <p>2. За даними таблиці розрахуйте щорічні темпи приросту (зменшення) населення за 1920-1932, 1950-1959, 1979-1989, 1993-2011 та 2014-2021 роки. Порівняйте отримані</p>

	<p>результати.</p> <p>3. Визначити коефіцієнти природного приросту населення КПП за 1940-2021 роки. Побудувати графік динаміки народжуваності, смертності і природного приросту населення за цей період.</p> <p>4. Проаналізуйте показники природного руху населення областей КПП. Проведіть типологію областей за ступенем гостроти демографічної ситуації, виділивши три групи областей, та заповніть таблицю. Нанесіть на контурну карту групи областей з різним типом демографічної ситуації.</p> <p>5. На контурну карту КПП у межах кожної адміністративної області нанести стовпчиковими діаграмами коефіцієнти природного приросту населення і показати його динаміку за 1940-2021 рр. На цю ж картодіаграму нанести картограмою показники коефіцієнтів природного скорочення населення станом на 2021 рік.</p> <p>Проаналізувати територіальні відміни природного приросту населення в регіоні.</p> <p>6. Побудувати картодіаграму (стовпчикову) міграційного руху населення за областями КПП в 2021 році. На картодіаграмі відобразити: а) кількість прибулих мігрантів, б) кількість вибулих мігрантів, в) міграційний приріст (скорочення). Виявити особливості механічного руху населення в окремих областях.</p> <p>7. Побудувати колову картодіаграму етнічної структури населення у розрізі областей КПП.</p> <p>8. Побудувати колову діаграму галузевої структури зайнятості населення у всіх сферах економічної діяльності в 2021 р.</p> <p>9. Побудувати картосхему «Працересурсного потенціалу КПП»:</p> <p>а) коловою картодіаграмою відобразити кількість населення у розрізі областей, б) секторами відобразити частку (у %) зайнятих, в) стовпчиковою картодіаграмою відобразити рівень безробіття населення.</p>
3	<p><i>Історія розвитку господарства Карпато-Подільського регіону.</i></p> <p>1. Історико-етнографічні землі у складі сучасної території Карпато-Подільського регіону.</p> <p>2. Історичні особливості освоєння і заселення території КПП. Найперші міста на території КПП.</p> <p>3. Територія КПП у складі Київської Русі та у період її роздробленості.</p> <p>4. Розвиток господарства КПП у XIV – XV століттях.</p> <p>5. Розвиток господарства КПП у XVІІ – XVІІІ століттях.</p> <p>6. Розвиток господарства КПП у першій половині XX століття.</p> <p>7. Розвиток господарства КПП у другій половині XX століття.</p>
4	<p><i>Сільське господарство Карпато-Подільського регіону.</i></p> <p>1. Визначити питому вагу посівних площ, зайнятих під основними зерновими, технічними, овочево-баштанними культурами та картоплею, кормовими культурами за 1990, 2000 і 2021 рр. Як змінилася структура посівних площ за цей час? Чим це обумовлено?</p> <p>2. Проаналізуйте дані таблиці. Побудуйте графіки динаміки вирощування окремих сільськогосподарських культур в КПП за 1990-2021 р.</p> <p>Чим можна пояснити: а) значну строкатість валових зборів зернових культур; б) тривале падіння виробництва цукрових буряків; в) практично стабільні валові збори картоплі; г) різке зростання виробництва соняшнику упродовж 1990-2021 рр.?</p> <p>3. Побудувати колові діаграми структури продукції сільського господарства за її видами у 2000 і 2021 роках і проаналізувати її зміни.</p> <p>4. Побудувати стовпчикові діаграми і порівняти особливості виробництва сільськогосподарських культур у 2021 році за категоріями господарств:</p> <p>а) сільськогосподарські підприємства, б) господарства населення.</p> <p>5. Побудувати графіки динаміки структури сільськогосподарської продукції, виробленої за категоріями виробників.</p>
5	<p><i>Вторинний сектор економіки Карпато-Подільського регіону: динаміка</i></p>

	<p>структурних змін, сучасна структура.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні особливості розвитку паливної промисловості КПП: вугільної, нафтової, газової, торфової. 2. Історичні особливості розвитку електроенергетики. 3. Машинобудівна промисловість. 4. Хімічна промисловість: ресурсна база, галузева структура, основні центри. 5. Лісопромисловий комплекс КПП: ресурсна база, галузева структура, основні центри. 6. Промисловість будівельних матеріалів: ресурсна база, галузева структура, основні центри. 7. Легка промисловість. 8. Харчова промисловість.
6	<p>Паливно-енергетичний комплекс Карпато-Подільського регіону.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. На контурну карту (за матеріалами атласів) значковим способом нанести основні родовища вугілля і центри вугільної промисловості. 2. На контурну карту (за матеріалами атласів) значковим способом нанести основні родовища нафти, центри нафтової та нафтопереробної промисловості. 3. На контурну карту (за матеріалами атласів) значковим способом нанести основні родовища природного газу і центри газової промисловості. 4. На контурну карту (за матеріалами атласів) значковим способом нанести основні електростанції КПП.
7	<p>Соціальна сфера Карпато-Подільського регіону.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Освітньо-виховний комплекс КПП та рівень його розвитку. 2. Наукові центри і центри вищої освіти в КПП. 3. Розвиток сфери медичного обслуговування в КПП. 4. Рекреаційний комплекс КПП. 5. Перспективи розвитку туризму в КПП. 6. Розвиток сфери побутових послуг в КПП. 7. Розвиток транспорту і шляхів сполучення в КПП. 8. Розвиток зв'язку в КПП.
8	<p>Порівняльна характеристика двох соціально-економічних мікрорайонів Карпато-Подільського регіону (за вибором).</p> <p>Завдання: Провести порівняльну характеристику 2 низових соціально-економічних мікрорайонів (на рівні адміністративно-територіальних районів), або двох промислових районів Карпато-Подільського регіону (за вибором студента). Один із мікрорайонів (промислових вузлів) вибрати з території Карпатського СГР, другий – з Подільського СГР.</p> <p>Порівняльну характеристику здійснити за планом:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Географічне положення (фізико-географічне, економіко-географічне, транспортно-географічне, етно-географічне, геополітичне, еколого-географічне). 2. Природні умови і ресурси. Оцінка інтегрального ПРП та його компонентної структури. Рівень забезпеченості природно-ресурсним потенціалом. 3. Населення: кількість населення та його динаміка, демографічна ситуація, природний і міграційний рух населення, розселення і розвиток поселень, національний склад населення, релігійна структура населення. 4. Історичні особливості освоєння, заселення території і розвитку господарства. 5. Розвиток первинного сектора економіки: сільського господарства, рибного господарства, мисливства, лісового господарства, видобувної промисловості. 6. Розвиток вторинного сектора економіки: виробництво та постачання електроенергії; металургійне виробництво; виробництво машин, устаткування та металообробка; хімічне виробництво; деревообробка; виробництво будівельних матеріалів та будівництво; легка промисловість; харчова промисловість; художні промисли. 7. Розвиток третинного сектора економіки: освіта та виховання, наукові центри, медицина, рекреація і туризм, транспорт і зв'язок, побутове обслуговування, фінанси і кредит, фізкультура і спорт.

	8. Основні економічні (промислові) центри і пункти. 9. Зовнішні зв'язки.
9	Зовнішньоекономічні зв'язки Карпато-Подільського регіону. 1. Побудувати графіки динаміки обсягів експорту та імпорту (зовнішньої торгівлі) товарами за 1995 – 2021 роки. 2. Побудувати колову картодіаграму обсягів експорту-імпорту товарів за областями КПП у 2021 р. Лівим півколом передати обсяги експорту товарів, правим – імпорту. 3. Побудувати колові діаграми товарної структури зовнішньої торгівлі (експорту та імпорту) областей КПП у 2021 р.

Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ):

Тема індивідуального науково-дослідного завдання визначається (погоджується) спільно із науковим керівником магістерської роботи здобувача вищої освіти і відповідає тематиці майбутньої кваліфікаційної роботи.

Завдання для самостійної роботи студентів:

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	К-сть год.
1	Вступ. Географічне положення. Політико-географічні риси Карпато-Подільського регіону України.	Суспільно-географічне положення Карпато-Подільського регіону. Історико-географічний поділ Карпато-Подільського регіону. Вклад Степана Рудницького у розвиток української географії.	10
2	Природно-ресурсний потенціал Карпато-Подільського регіону.	Методика економічної оцінки природно-ресурсного потенціалу території. Компонентна структура ПРП Карпато-Подільського регіону, її територіальні відміни. Земельні ресурси Карпато-Подільського регіону. Лісові ресурси Карпато-Подільського регіону. Територіальна структура мінеральних ресурсів Карпато-Подільського регіону.	15
3	Демографічний потенціал і етногеографія Карпато-Подільського регіону. Працересурсний потенціал і проблеми зайнятості трудових ресурсів.	Голодомор 1932-1933 рр. та його вплив на демографічну ситуацію в Карпато-Подільському регіоні. Функціональні типи міст Карпато-Подільського регіону. Географія зовнішніх і внутрішніх міграцій населення Карпато-Подільського регіону. Територіальна структура розселення Карпато-Подільського регіону. Історико-етнографічне районування Карпато-Подільського регіону та етнографічні групи українського народу.	15
4	Історія розвитку господарства Карпато-Подільського регіону.	Історичні особливості освоєння і заселення території КПП. Найперші міста на території КПП.	10

		Розвиток господарства Карпато-Подільського регіону у першій половині ХХ століття.	
5	Сучасні проблеми розвитку господарства. Причини економічної кризи. Секторальна структура економіки на сучасному етапі розвитку.	Особливості галузевої структури господарського комплексу Карпато-Подільського регіону і проблеми структурних перетворень економіки. Матеріально-технічна забезпеченість господарського комплексу Карпато-Подільського регіону і проблеми оновлення основних промислово-виробничих фондів. Проблеми забезпеченості господарського комплексу Карпато-Подільського регіону мінерально-сировинними та іншими природними ресурсами.	10
6	Первинний сектор економіки. Сільське господарство. Рибне господарство. Мисливство. Лісове господарство. Видобувна промисловість.	Географія зернового господарства Карпато-Подільського регіону. Географія виробництва технічних культур в Карпато-Подільському регіоні. Географія тваринництва Карпато-Подільського регіону.	10
7	Вторинний сектор економіки. Електроенергетика. Металургійне виробництво. Машинобудування. Хімічне виробництво. Деревообробка. Промисловість будівельних матеріалів. Легка і харчова промисловість.	Географія електроенергетики Карпато-Подільського регіону. Екологічні проблеми пов'язані з розвитком електроенергетики. Економіко-географічна характеристика вугільної промисловості. Географія лісової та деревообробної промисловості Карпато-Подільського регіону.	10
8	Третинний сектор економіки. Соціальна географія Карпато-Подільського регіону.	Регіональні особливості формування комплексу невиробничої сфери. Географія залізничного транспорту Карпато-Подільського регіону. Географія автомобільного, повітряного і трубопровідного транспорту Карпато-Подільського регіону.	10
9	Територіальна організація господарства і соціально-економічне районування. Характеристика соціально-економічних районів і мікрорайонів Карпато-Подільського регіону.	Проблеми «великого» Дністра. Львівська міська агломерація. Ефективність розміщення промисловості і розвитку індустріальних комплексів. Територіальна структура промисловості Карпато-Подільського регіону.	12
10	Міжнародні економічні зв'язки Карпато-Подільського регіону. Проблеми і перспективи розвитку КІР.	Зовнішні економічні зв'язки Карпато-Подільського регіону. Проблеми пов'язані з дестабілізацією господарських зв'язків між традиційними партнерами країн СНД і Східної Європи.	8

Методи навчання:

словесні методи (лекція, співбесіда, консультація, дискусія, тощо),

практичні заняття,
наочні методи (презентації, ілюстрації, відеоматеріали, тощо),
робота з книгою: навчально- методичною, науковою,
електронне та інтерактивне онлайн-навчання (мультимедійні,
дистанційні),
самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

**Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю
навчальних досягнень студентів:**

1. Розкрийте методика економічної оцінки природно-ресурсного потенціалу території (суть поняття ПРП, методика оцінки).
2. Охарактеризуйте компонентну структуру ПРП Карпато-Подільського регіону, її територіальні відміни.
3. Охарактеризуйте земельні ресурси Карпато-Подільського регіону (методика економічної оцінки, загальні об'єми, територіальні відміни).
4. Охарактеризуйте водні ресурси Карпато-Подільського регіону (методика економічної оцінки, загальні об'єми, територіальні відміни).
5. Охарактеризуйте лісові ресурси Карпато-Подільського регіону (методика еколого-економічної оцінки, загальні об'єми, територіальні відміни).
6. Охарактеризуйте мінеральні ресурси Карпато-Подільського регіону (методика економічної оцінки, загальні об'єми, територіальні відміни).
7. Розкрийте територіальну структуру мінеральних ресурсів Карпато-Подільського регіону.
8. Охарактеризуйте фауністичні та рекреаційні ресурси Карпато-Подільського регіону (методика економічної оцінки, загальні об'єми, територіальні відміни).
9. Охарактеризуйте суспільно-географічне положення Карпато-Подільського регіону.
10. Розкрийте географію паливних ресурсів Карпато-Подільського регіону.
11. Охарактеризуйте структуру гірничо-хімічної сировини та географію її родовищ.
12. Охарактеризуйте географію родовищ будівельних матеріалів.
13. Проаналізуйте історико-географічний поділ Карпато-Подільського регіону.
14. Проаналізуйте демографічну характеристику населення Карпато-Подільського регіону і регіональні особливості демографічних проблем.
15. Голодомор 1932-1933 рр. та його вплив на демографічну ситуацію в Карпато-Подільському регіоні.
16. Визначте і охарактеризуйте функціональні типи міст Карпато-Подільського регіону.
17. Проаналізуйте географію зовнішніх і внутрішніх міграцій населення Карпато-Подільського регіону.
18. Охарактеризуйте статеві-вікову структуру населення Карпато-Подільського регіону, її територіальні відміни.

19. Розкрийте динаміку чисельності населення Карпато-Подільського регіону в ХХ ст.
20. Визначте і охарактеризуйте територіальну структуру розселення Карпато-Подільського регіону (елементи територіальної структури та їх приклади).
21. Проаналізуйте географію маятникових трудових міграцій населення в Карпато-Подільському регіоні.
22. Розкрийте методика виділення територіальних систем міських поселень і визначення їх границь.
23. Охарактеризуйте ієрархічно-структурну типологію систем розселення Карпато-Подільського регіону з врахуванням ступеня їх сформованості і економічної бази.
24. Охарактеризуйте сільське розселення в Карпато-Подільському регіоні.
25. Назвіть етнічний склад населення Карпато-Подільського регіону і проаналізуйте географію народів.
26. Розкрийте територіальні особливості екологічних проблем в Карпато-Подільському регіоні і питання охорони навколишнього середовища.
27. Проаналізуйте проблеми «великого» Дністра.
28. Дайте характеристику Львівської міської агломерації.
29. Охарактеризуйте історико-етнографічне районування Карпато-Подільського регіону та етнографічні групи українського народу.
30. Проаналізуйте географію української діаспори.
31. Охарактеризуйте трудові ресурси Карпато-Подільського регіону і територіальні особливості їх використання.
32. Розкрийте вклад Павла Чубинського у розвиток української географії.
33. Розкрийте вклад Степана Рудницького у розвиток української географії.
34. Розкрийте вклад Володимира Кубійовича у розвиток української географії.
35. Розкрийте вклад Валентина Садового і Антіна Синявського у розвиток української географії.
36. Розкрийте вклад Олексія Діброви у розвиток української географії.
37. Назвіть і охарактеризуйте головні центри суспільно-географічної думки в Карпато-Подільському регіоні.
38. Розкрийте проблеми сучасного українського заробітчанства за кордоном.
39. Визначте особливості галузевої структури господарського комплексу Карпато-Подільського регіону і проблеми структурних перетворень економіки.
40. Проаналізуйте матеріально-технічну забезпеченість господарського комплексу Карпато-Подільського регіону і проблеми оновлення основних промислово-виробничих фондів.
41. Розкрийте проблеми забезпеченості господарського комплексу Карпато-Подільського регіону мінерально-сировинними та іншими природними ресурсами.
42. Визначте сучасні проблеми розвитку господарства Карпато-Подільського регіону.
43. Охарактеризуйте географію зернового господарства Карпато-Подільського регіону.

44. Охарактеризуйте географію виробництва технічних культур в Карпато-Подільському регіоні.
45. Дайте загальну характеристику паливно-енергетичного комплексу Карпато-Подільського регіону.
46. Дайте економіко-географічну характеристику вугільної промисловості.
47. Розкрийте географію нафтової і нафтопереробної промисловості.
48. Розкрийте географію газової промисловості.
49. Розкрийте географію електроенергетики Карпато-Подільського регіону. Екологічні проблеми пов'язані з розвитком електроенергетики.
50. Розкрийте географію тваринництва Карпато-Подільського регіону.
51. Розкрийте географію машинобудування в Карпато-Подільському регіоні.
52. Розкрийте географію промисловості будівельних матеріалів.
53. Розкрийте географію легкої промисловості Карпато-Подільського регіону.
54. Розкрийте географію лісової та деревообробної промисловості Карпато-Подільського регіону.
55. Розкрийте географію цементної промисловості Карпато-Подільського регіону.
56. Визначте ефективність розміщення промисловості і розвитку індустріальних комплексів.
57. Проаналізуйте територіальну структуру промисловості Карпато-Подільського регіону.
58. Охарактеризуйте географію цукрової промисловості.
59. Охарактеризуйте географію м'ясної і молокопереробної промисловості.
60. Охарактеризуйте географію олійно-жирової та плодоовочеконсервної промисловості.
61. Розкрийте географію хімічної промисловості.
62. Охарактеризуйте приміський овочево-молочний АТК.
63. Охарактеризуйте тваринницько-бурякоцукрово-зерновий (лісостеповий) АТК.
64. Охарактеризуйте виноградарсько-садівничо-тютюнницько-тваринницький (Карпатський) АТК передгірних і гірських районів.
65. Розкрийте зовнішні економічні зв'язки Карпато-Подільського регіону. Проблеми пов'язані з дестабілізацією господарських зв'язків між традиційними партнерами країн СНД і Східної Європи.
66. Розкрийте регіональні особливості формування комплексу невиробничої сфери.
67. Охарактеризуйте географію залізничного транспорту Карпато-Подільського регіону.
68. Розкрийте географію автомобільного, повітряного і трубопровідного транспорту Карпато-Подільського регіону.
69. Охарактеризуйте Карпатський соціально-економічний район (економіко-географічна характеристика).
70. Охарактеризуйте Подільський соціально-економічний район (економіко-географічна характеристика).
71. Дайте економіко-географічну характеристику м. Львова.
72. Розкрийте господарський потенціал Івано-Франківської області.

73. Розкрийте господарський потенціал Чернівецької області.
74. Розкрийте господарський потенціал Львівської області.
75. Розкрийте господарський потенціал Вінницької області.
76. Розкрийте господарський потенціал Хмельницької області.
77. Розкрийте господарський потенціал Тернопільської області.
78. Розкрийте господарський потенціал Закарпатської області.

Система контролю та оцінювання.

Методи і форми контролю.

Контроль знань студентів ґрунтується на здійсненні поточного і підсумкового контролю при застосуванні таких способів діагностики, як практичні і самостійні роботи, тестування, індивідуальні завдання, письмове і усне опитування. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді письмового фронтального опитування.

Форма підсумкового контролю – іспит, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі відповідей на підсумковому модулі, результатів виконання ним певних видів робіт.

Методами контролю є: усний, письмовий (розгорнута відповідь), тестовий, графічний при застосуванні індивідуальної та фронтальної перевірки знань, умінь і навичок студентів.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю.

Контроль засвоєння *лекційного і самостійно опрацьованого* теоретичного матеріалу здійснюється на основі модульного (письмового) фронтального опитування, в тому числі – тестування.

Контроль засвоєння знань та набуття умінь і навичок при виконанні *практичних робіт* здійснюється шляхом їх поточної перевірки.

Контроль виконання *індивідуальних завдань* здійснюється за бажанням студентів, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) науково-дослідницьких завдань шляхом оцінювання виконаних рефератів та усного індивідуального захисту результатів дослідження.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни (до 100 балів) є сумою оцінок компетентностей (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, за виконанні ІНДЗ та контрольний модуль (іспит). Максимальна кількість балів, яку може отримати студент до іспиту, у сумі становить 60 балів. Інші 40 балів відводиться на підсумковий модуль (іспит). Питання *самостійної роботи* включені до завдань модульного контролю і оцінюються при модульному контролі. Додатково студент може отримати до 10 балів за виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно шкали оцінювання. При цьому в екзаменаційній відомості зазначається сумарна кількість набраних балів, оцінка за шкалою ECTS і оцінка за національною шкалою.

Розподіл балів, які отримують студенти.

Поточне опитування, тестування та самостійна робота	Максимальна кількість
---	-----------------------

	балів
Змістовий модуль 1	
T 1	4
T 2	10
T 3	8
T 4	8
Сума	30
Змістовий модуль 2	
T 5	2
T 6	6
T 7	6
T 8	6
T 9	5
T 10	5
Сума	30
Іспит	
Всього	40
Всього	
	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС.

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання)

Зарахування результатів неформальної освіти:

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)» (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>) допускається зарахування навчальних елементів, а також отримання додаткових балів за результатами неформальної освіти:

- робота чи стажування за фахом, що підтверджується документом із підприємства та забезпечує набуття компетентностей, передбачених навчальною дисципліною;
- проходження безкоштовних навчальних тренінгів (вебінарів, семінарів), що проводяться на платформі Prometheus (<https://prometheus.org.ua>) та інших фахових платформах, за умови отримання безкоштовного сертифікату.

Результати зараховуються лише для відповідних тем лекційних і семінарських занять, практичних і лабораторних завдань даної навчальної дисципліни у

кількості балів, що виділяються на цей навчальний елемент.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Барановський М.О. Економічна та соціальна географія України: реальний сектор економіки. – Ніжин: Видавець Лисенко М. М., 2018. - 376 с.
2. Кузишин А. В. Регіональна географія України: курс лекцій. – Тернопіль: Вектор, 2012. – 340 с.
3. Мезенцева Н.І., Мезенцев К. В. Суспільно-географічне районування України: Навчальний посібник. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2000. – 228 с.
4. Національний атлас України / Наук. ред. Л. Г. Руденко. – К.: ДНВП «Картографія», 2007. - 840 с.
5. Заставний Ф.Д. Географія України: у 2-х книгах. – Львів: Світ, 1994. -472 с.
6. Соціально-економічна географія України / За ред. Шаблія О.І. – Львів: Світ, 2000. - 680 с.
7. Паламарчук М.М., Паламарчук О.М. Економічна і соціальна географія України з основами теорії. – К.: Знання, 1998. - 415 с.
8. Економічна і соціальна географія України (матеріали для практичних і семінарських занять) / Жупанський Я., Березка І., Джаман В. та ін. – Тернопіль, 1998. - 318 с.

Додаткова:

1. Джаман В.О. Регіональні системи розселення: демогеографічні аспекти. – Чернівці: Рута, 2003. -392 с.
2. Заставний Ф.Д. Демографічні втрати населення України. Голодомори, війни, еміграції. – Львів: Видав. ЛНУ, 2003. -130 с.
3. Статистичний щорічник України за 2021 рік. (Державна служби статистики України). – Житомир: ТОВ «Бук-друк», 2022.
4. Географія України (матеріали для практичних і семінарських занять та вказівки до їх виконання) / Жупанський Я., Березка І., Джаман В. та ін. – Тернопіль, 1997. -403 с.
5. Джаман В.О., Мручковський П.В., Джаман Я.В. Етногеографія Західноукраїнського регіону: Монографія. – Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2020. – 240 с.
6. Проблеми соціально-економічної географії Західного регіону України. – К.: ІСДО, 1993.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yurii-fedkovycha>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»

<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyivlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha/>